

renito, zato so pa vspehi tudi taki — kakeršnih se ni pričakovalo.

Pokončna pisava se je vpeljala v zadnjem letu v kamniškem okraji v 8 šolah a 15 oddelkih, namreč v Dolskem, v deški šoli v Kamniku, v Moravčah, v Pečah, v Radomljah, pri sv. Trojici, v Vodichah ter v zasebni ljudski šoli šolskih sester v Repnjah.

Vspehi na teh šolah (katere sem sestavil po poročilih omenjenih šolskih vodstev):

a) Glede držanja telesa i rok. Učenci so se držali pravilnejše, neprimerno boljše, prav povoljno, neprisiljeno; le v jedni šoli so sicer sedeli ravno, a bili naprej nagnjeni, ker je bila oddaljavanja med sedežem in mizo prevelika.

b) Glede razločnosti pisave so vsi poročevalci v tem jedini, da je pokončna pisava veliko bolj razločna ko poševna.

c) Glede pisave. Pisava je bila pri večini učencev lepa, pri mnogih zelo lepa, le v jedni šoli se je nagibala na jedno ali drugo stran.

d) Glede hitrosti priučenja. V tem so poročevalci nejedini. Oni, ki so pričeli s pokončno pisavo s prvim letom, poročajo o jako lepих vspehih, le v jednem slučaju se je porabilo toliko časa ko popred. V jednem slučaju se je pričelo s pokončno pisavo v drugem šolskem letu, vspehi so bili končno prav lepi, a truda je bilo začetkoma obilo.

Oziraje se na te poskuse, se sprevidi, da je najbolje pričeti v I. oddelku ter v višji skupini. Letos izidejo nove stenske table s pokončno pisavo, abecedniki s pokončno pisavo, potem bodo tudi te ovire odstranjene in priučitev pokončne pisave bo lažja.

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

IX. Razpis ustanov.

C. kr. deželni šolski svet razpisuje ustanove za učitelje z nastopnim razglasom: Z. 1466.

L. Sch. R. Für das Jahr 1893 gelangen die vom gewesenen Professor und Welt-priester Franz Metelko gestifteten sechs Geldprämien für Landschullehrer in Krain im derzeitigen Betrage von je zwei und vierzig (42) Gulden, sowie die aus dem Vermögen des aufgelösten Gartenbauvereines errichteten drei Geldprämien für Volksschullehrer im derzeitigen Betrage von je sieben und dreißig (37) Gulden 80 kr. hiemit zur Ausschreibung.

Anspruch auf die erstere Stiftung haben jene Landschullehrer in Krain, welche sich

nach Ausspruch der vorgesetzten Schulbehörden durch Sittlichkeit, Berufseifer, sorgfältige Pflege der slovenischen Sprache und durch Veredelung von Obstbäumen auszeichnen, auf die letztere Stiftung aber jene, welche sich die Pflege der Schulgärten und den Unterricht im Gemüsebau und in der Obstbaumzucht besonders angelegen sein lassen.

Bewerber um eine dieser Prämien haben ihre diesfälligen, gehörig belegten Gesuche bis 31. Juli 1893 im Wege des vorgesetzten Bezirksschulrathes zu überreichen.

K. k. Landesschulrath für Krain.

Laibach am 1. Juli 1893.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. (Okrajna konferencija.) Konferencija učiteljstva slovenskih in utrakvističnih ljudskih šol v Ljubljani se je vršila dne 28. rožnika v mestni dvorani. G. nadzornik Levec otvori konfe-

rencijo, pozdravi učiteljstvo in si izvoli namestnika g. prof. Vodeba. Na predlog vadniškega učitelja g. Grkmana sta bila voljena per acclamationem zapisničarja gspđ. Borowsky in g. Keel, verifikatorja

zapisnika pa gospdč. Wessner in gospod Dimnik. — Nadzornik Levec se spominja s toplimi besedami umrlega šolskega svetnika in ravnatelja Blaža Hrovatha ter v Gradu umrlega šolnika viteza dr. Fr. v. Močnika in pozove navzoče, da vstanejo v znak sožalja.

Potem poroča o nadzorovanih šolah. Stanje šolstva je v obče ugodno, vspehi povoljni in omenja, kaj je treba še izboljšati. Za njim poroča nadzornik g. Žumer o zavetišču za sprijene otroke. V daljšem stvarnem predavanju je dokazoval z drastičnimi vzgledi, da je tudi pri nas potreba takega zavetišča, kakeršna imajo že po mnogih drugih mestih. Priporoča, da bi zavod ustanovila dežela. G. katehet Smerekar naznanja, da je že kupil zemljišče v ugodnem kraju in se verna za zavetišče v zasebnih rokah. Gg. Levec, Kržič, Žumer se potezajo za zavetišče v deželni oskrbi in v tem smislu se sprejme tudi resolucija.

G. učitelj Dimnik poroča o spisovnem pokuku v ljudskih šolah. Konci svojega obširnega predavanja stavi resolucijo, naj se konci vsakega leta razstavijo šolske naloge. (O tem se dá mnogo govoriti. Razstava ženskih ročnih del se je odpravila, zato se pa vpelje razstava nalog. Ali se ne bodo dogajali tudi tu ravno tisti grehi? Op. poroč.) G. učitelj Kokalj poroča o stanju okrajne učiteljske knjižnice. V knjižnični odbor so voljeni gg. Belé, Kokalj, Žumer.

Določijo se učne knjige za bodoče šolsko leto.

V stalni odbor konferencije so voljeni gg. Raktelj, Tomšič, gspdč. Wessner in g. Žumer.

Od samostalnih predlogov je bil le že omenjeni predlog g. kateheta Smerekarja.

Gosp. nadzornik Levec se spominja presvetlega vladarja ter pozove učiteljstvo, naj mu zakliče: „Slava!“

G. prof. Vodčeb se zahvali nadzorniku za spretno vodstvo konferencije.

S tem je bila konferencija končana. F. J.

Iz Ljubljane. (Tristoletnica bitke pri Sisku.) Spomin slovenske zmage pri Sisku 22. rožnika l. 1593. je praznovala mladina ljubljanskih ljudskih šol s slavnostjo, katero je sprožil in osnoval učitelj g. Belé. Ob kratkem opišem vso slavnost.

Slavnost se je vršila dne 22. rožnika. Razpada pa v tri oddelke in sicer a) cerkveno slavnost, b) šolsko slavnost in c) ljudsko veselico.

Slavnost se je pričela s sv. mašo v stolni cerkvi. Maše so se udeležile vse ljudske šole z učitelji in mnogo izbranega ljudstva. Daroval jo je kanonik preč. g. A. Zamejec v spominskem plašču, ukrojenem iz Hasanove vrhnje obleke. Pri maši so peli vsi učenci. Konci maše se je pel „Te Deum“. S tem je bila končana cerkvena slavnost.

Šolska slavnost se je pričela že v šoli z razdelitvijo slavnostne knjižice „Zmaga pri Sisku dne 22. rožnika 1593. A. Koblar.“ Potem so se po-

dali učenci višjih razredov v Tonhalle, kjer se je vršil koncert po vspredu, ki je bil objavljen že v zadnjem listu. Prostorna dvorana je bila polna. Povabljeni so bili odlični gostje, med temi deželni predsednik, knezoškof, deželni glavar in še drugi dostojanstveniki. Učenci so peli v občo zadovoljnost in pohvalo.

Popoldne ob treh se je pričela ljudska veselica. Vsi učenci so se zbrali v šolah, nekateri fantastično oblečeni kot Turki, drugi so imeli čake in tako se je potrudil vsak, da je spremenil nekoliko vsakdanje delavniško lice. Med bobnanjem in trobenjem so šli z vihrajočimi zastavami v sprevedu skozi mesto, čez Turjaski trg v Zvezdo in od tam vse šole na Koslerjev travnik. Spreved je bil najlepši del popoldanske veselice. Po trgih in ulicah je bilo ljudstva glava pri glavi. Nenavadna obleka učencev, njihov praznični ponos in precej moško vedenje je izvabljalo mnogo smeha. Na travniku so bili postavljeni sotori, mlajšestrelišča, cirkus in zastave so vihrale povsod. Na griču so grmeli topiči. Žal, ker je bilo premalo skrbjeno za red. Ljudstva je pridrla iz mesta na tisoče in ti so zastavili vsa pota in travnike, da se niso mogli otroci dovolj prosto gibati, kakor je bilo namenjeno. Kolikor je bilo sploh mogoče, so učenci streljali v cilj, plezali po mlajih, tekmovali v tekanji, skakanji, bili so lonec itd. Učenci so se pogostili z vinom, pivom, sodo-vodo, kruhom, mesom in sladkarijami, kar je oskrbelo radodarno ljubljansko prebivalstvo. Streglo je otrokom 50 dam. Učenci so se obnašali skoraj brez izjeme vzorno in le škoda, da je prevelika množica občinstva udušila vsako prosto kretanje. Proti večeru se je že vse kar mešalo in marsikaj, kar je bilo namenjeno učencem, ti niti videti niso mogli. Okoli polu osme zvečer so se začeli vračati v mesto.

V sredo 28. rožnika so se pa razdelila darila najboljšim plezalcem, tekalcem, skakalcem in vsem onim, ki so se odlikovali na kak način.

Tako se je oživil spomin na bitko pri Sisku in vzbudil v mladih sreih ponos na svoje pradede, ki so tako sijajno zmagali največjega sovražnika kršanstva.

Iz Kranja. Slavnost ob tristoletnici zmage pri Sisku se je na deški lj. šoli kranjski vršila na dan sv. Alojzije po šolski sv. maši v po naklonjenosti sl. krajnega šolskega sveta in sl. županstva bogato okrašeni sobi II. razreda z naslednjim vspreedom: 1. Govor otrokom o slavnosti pomenu. 2. A. Nedved. Avstrija moja. Petje. 3. Oj stojaj, stojaj Beligrad. Nar. pesem. Dekl. učenec III. razr. Konrad Pučnik. 4. P. Hicinger. Sisek rešen. Dekl. učenec IV. razr. Pavel Šavnik. 5. Oj stojaj, stojaj Beligrad. Petje. 6. Jos. Stritar. Turki na Slévi. Dekl. učenec III. razr. Jernej Pavlin. 7. A. Nedved. Kranjska dežela. Petje. 8. Ravbar. Nar. pesem. Dekl. učenec IV. razr. Jožef Dolinar. 9. Cearska pesem.

Slavnost so počastili s svojo navzočnostjo: predsednik c. kr. okr. šol. sveta blagorodni g. c. kr. okr. glavar dr. Mihael Gsettenhofer, predsednik kr-

š. sveta prečastiti g. dekan Anton Mežnarec, blagorodni g. zupan Karol Šavnik, gg. svetovalci in odborniki mestni in gg. učiteljice dekl. lj. šole kranjske. Roditelj z uradi premalega prostora ni bilo mogoče vabiti. Učenci so dobili v dar Koblarjev spis „Zmaga pri Sisku“. Dar jim ostane gotovo v trajnem spominu. Odlična gospoda se je izrazila pohvalno, deloma laskavo o slavnosti. To priznanje in veselje otrok je učiteljstvu za ne majhen trud najlepše plačilo.

Iz Sorice. Tukajšna šolska mladina je nanosila na vrhu 1500 m visoke gore Drauch velikansko grmado, katera se je zažgala zvečer 21. rožnika. Visoko plapolajoči kres je oznanjal daleč na okoli slavni spominski dan bitve pri Sisku. Vrh tega so pokali topiči in se spuščale rakete.

Drugi dan je imela šolska mladina izlet.

Z razveseljevanjem in pogoščenjem se je mladini še bolj utisnil v spomin dan zmage.

Tako se je praznoval spomin bitke pri Sisku v naših gorah. *Jos. Armič.*

Iz Krškega. Okrajna učiteljska konferencija za krški šolski okraj bode 19. mal. srpana 1893 dopoldne v šoli v Krškem. Dnevni red obsega razven običajnih točk še: 1. Podrobni učni načrti za slovnico, pravopis in spisje. 2. Zaznamek knjig, ki so sposobne za šolarsko knjižnico. 3. Tiskovne in stvarne napake v učnih knjigah in berilih. 4. Ženska ročna dela v ljudski šoli; poroča gđ. Franciška Šmitik. 5. Pokončna pisava v ljudski šoli; poroča g. Fl. Rozman.

Društveni vestnik.

Iz postojnskega okraja. Sedmo glavno zborovanje učiteljskega društva za Postojnski šolski okraj bo dne 2. vel. srpana 1893 točno ob 9. uri dopoldne v šolskem poslopji v Trnovem pri Ilirski Bistrici.

Dnevni red te glavne skupščine je:

1. Poročilo g. predsednika.
2. „O porabi Lavtarjevega računskega stroja pri pouku v računstvu“, poroča g. Štipko Jelenec.
3. Tajnikovo poročilo a) o društvenem delovanju preteklega leta, b) objavljanje vseh društvenikov.
4. Blagajnikovo poročilo a) o dohodkih in troških, b) o izključenju društvenikov, kateri v smislu § 12. društvenih pravil niso do glavne skupščine društvenine plačali, c) o troških za železnico gosp. delegatom k zborovanju „Zveze“ v Maribor.
5. Volitev treh pregledovalcev računa.
6. Razni nasveti, kateri se morajo vsaj osem dni pred zborovanjem doposlati gospodu tajniku.
7. Določitev kraja prihodnje osme glavne skupščine v smislu § 28. društvenih pravil.
8. Pismena volitev petih udov v presojevalni knjižnični odsek v smislu § 2. društvenih pravil.
9. Pismena volitev društvenega vodstva, sedem odbornikov, v smislu § 13., 14. in 15. društvenih pravil.

V Trnovem dne 8. mal. srpana 1893.

Predsednik:

Zarnik.

Tajnik:

D. Judnič.

Iz radovljiskega okraja. Občni zbor radovljiskega učiteljskega društva. Kakor je bilo objavljeno, imelo je tukajšnje učiteljsko društvo svoj občni zbor dne 15. rožnika t. l. v šolskem poslopji na Dovjem, kojega se je vdeležilo 13 g. učiteljev in 3 gđ. učiteljice.

Točno ob 10. uri otvori predsednik zborovanje s primernim nagovorom in pozdravom. Pojasni ob kratkem društveno delovanje v prošlem društvenem letu, priporoča navzočim, da vsak po moči deluje v

prospah društva in po istem zajedno za šolski napredek. Njegov govor je bil z odobravanjem sprejet.

Druga točka: Poročilo tajnikovo je izostala, ko je že predsednik o društvenem delovanju vse potrebno povedal.

Iz poročila g. blagajnika se je izvedelo, da ima društvo 1 častnega člana, 30 pravih in 3 podporne člane, da je bilo minulo društveno leto 33 gl. dohodkov, 12 gl. 42 kr. troškov, torej preostanka 20 gl. 58 kr., tudi naznanja, da nekateri člani društvenino zelo neredno plačujejo. Gosp. učitelj Turk predlaga, da se vsa zaostala društvenina na dan učiteljske uradne konferencije potirja. Predlog je bil soglasno sprejet.

Poročilo blagajnikovo je bilo s pohvalo in odobrenjem sprejeto.

Blagajnikov račun sta gg. Karl Bernard in Fr. Jeglič takoj pregledala ter našla vse popolnoma v redu.

Gosp. Fr. Jeglič, učil. na Dovjem razkazoval je po učilu, koje je sam izumil, jako spretno rast dneva in noči v raznih letnih časih. Učilo splohi, kakor tudi jako spretno pojasnevanje in razlaganje učila vgajalo je navzočim popolnoma.

V društveni odbor za prihodnje leto bili so voljeni: And. Grčar, nadučitelj v Radovljici, Fr. Jeglič, učitelj na Dovjem, Marko Kovšca, nadučitelj v Kropi, Karol Simon, učitelj v Lescab, Jožef Žirovnik, nadučitelj v Bledu kot društveni pevovodja.

Delegati k zborovanju „Zveze“ so bili voljeni gg.: Andrej Grčar, Josip Žirovnik, Karol Simon in gđ. Kat. Droll, učiteljica na Bledu.

Namestu posameznih predlogov se prečitajo dopisi, došli od Slovenskega učiteljskega društva iz meseca sušca, glede zgradbe „Učiteljskega doma“; od predsedništva „Zveze“ Slovenskih učiteljskih društev z dne 12. mal. travna t. l. in list čestilcev g. Ant. Nedveda z dne 1. vel. travna 1893.